

Poruke sudionika znanstvenog skupa

Sudionici znanstvenog skupa *Bjelovar i Bjelovarsko-bilogorska županija u znanstvenim istraživanjima* koji je održan 22. listopada 2015., nakon jedanaest izlaganja i rasprave, predlažu sljedeće poruke:

Načelna je napomena da je potrebno i dalje poticati i podržavati znanstvena istraživanja različitih tema s područja Bjelovarsko-bilogorske županije jer njihovi rezultati mogu znatno utjecati na dosadašnje spoznaje, bilo da su to povijesno usmjerena istraživanja bilo da se odnose na aktualni trenutak i stanje. U tom smislu sudionici skupa, uključujući Damira Bajsa, župana Bjelovarsko-bilogorske županije, i Lidiju Novosel, zamjenicu gradonačelnika Grada Bjelovara, visoko su ocijenili dosadašnje rezultate rada Zavoda u Bjelovaru i njegov doprinos razvoju znanstveno-stručnog rada na području Bjelovarsko-bilogorske županije i Grada Bjelovara.

1. Istraživanja s područja medicine, društvenih i humanističkih znanosti te tehničkih znanosti (arhitektura i urbanizam), koja imaju povijesni pristup svom predmetu proučavanja, dala su rezultate bitne za bolje razumijevanje razvoja zdravstvenih ustanova, društvenog djelovanja pojedinih nacionalnih manjina i njihova imovinskog i nasljednog prava te spoznaje o kvaliteti života u srednjem vijeku na lokalitetima Bilogore i Podravine te urbanističkim obilježjima Bjelovara, i to:
  - 1.1. Istraživanja o povijesti bolnice u Bjelovaru pouzdano dokazuju da Bjelovar ima neprekidnu bolničku zdravstvenu zaštitu od 1760. godine, a ne od 1845., kako se do sada najčešće navodilo u literaturi.
  - 1.2. Rezultati istraživanja na primjeru češke manjine prikazuju kako (ne)riješeno pitanje državljanstva utječe na manjinska stajališta prema ključnim političkim događajima i vladajućim strukturama u međuratnom razdoblju te koliko se to reflektiralo na manjinske želje i potrebe.
  - 1.3. Istraživanja o češkoj mladeži u nekim naseljima predratnog razdoblja (1935. – 1941.) pokazala su da je broj seoske mladeži bio u neprestanom padu, što je uvjetovalo zatvaranje brojnih seoskih škola. Međutim, ta je nacionalna manjina unatoč istaknutoj činjenici uspjela sačuvati običaje iz svakodnevnog života pomoću različitih organizacijskih oblika, a to su kulturne udruge (*češke besede*) i udruge mladeži seoskog pomlatka.
  - 1.4. Prijenos imovine u obiteljima koncem 19. i početkom 20. st. ovisio je o individualnim odlukama unutar obitelji, što znači da je obiteljska zajedni-

ca bitno utjecala na prijenos imovine između generacija te na percepciju i funkciju materijalnih i nematerijalnih oblika imovine.

- 1.5. Na izabranim srednjovjekovnim reprezentativnim lokalitetima Bilogore i Podravine još se uvijek mogu naći tragovi društvenih uređenja temeljenih na plemenskom principu, ali i to da se polako – razvojem društvenog uređenja – formiraju prve „moderne“ države sa svim svojim temeljnim političkim, pravnim, monetarnim, poreznim i dr. obilježjima te da velike migracije naroda, više ili manje, utječu na starosjedioce. Mnoge posebnosti manje su uočljive kod „velikih“ naroda, nacija i država nego što je slučaj s manjim sredinama kao što je bila primjerice srednjovjekovna sjeverozapadna Hrvatska. Može se zaključiti da su razlike mogle biti u nekim detaljima, ali opća kulturološka i arheološko-antropološka slika za sve te jedinice ipak ostaje ista.
  - 1.6. Provedena istraživanja elemenata urbanističkog naslijeđa grada Bjelovara ukazuju na utjecaje i zajedničke principe oblikovanja gradova u Hrvatskoj i u Europi (poput Beča, Rige ili Wrocława) tijekom 19. stoljeća. Te činjenice jasno govore o potrebi zaštite gradske jezgre i afirmacije u budućnosti. Prema tome, urbanistički koncept preobrazbe treba poslužiti kao temelj za zaštitu urbanističkog naslijeđa, ali i kao jedan od elemenata za određivanje planerskih postavki budućih urbanističkih intervencija, bilo da se radi o urbanističkom dovršavanju bilo pak o urbanoj preobrazbi.
2. Rezultati istraživanja u medicini te u prirodnim i biotehničkim znanostima, koja su se usmjerila prema temama suvremenog doba, obuhvaćajući razdoblje od 2005. godine, pokazala su stanje u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u tim djelatnostima i zacrtala moguće putove njihova unapređivanja.
    - 2.1. Istraživanja pokazuju da su srčano-žilne bolesti vodeći uzrok smrti diljem svijeta, a da je Bjelovarsko-bilogorska županija po smrtnosti među županijama s najvišim stopama, iako je prema smrtnosti od akutnog infarkta miokarda u skupini županija s nižim stopama mortaliteta. To je vjerojatno rezultat bolje kvalitete liječenja akutnog infarkta miokarda. Zbog toga je potrebno: nastaviti javnozdravstvene aktivnosti u populaciji i osigurati bolju edukaciju zdravstvenih djelatnika, zatim pravodobno zbrinjavati pacijente s akutnim kardiološkim tegobama na svim razinama zdravstvene zaštite i prevenirati čimbenike rizika te liječiti oboljele medikamentima i intervencijskim postupcima sukladno postojećim smjernicama.
    - 2.2. Istraživanje kulture bolesnikove sigurnosti u Općoj bolnici u Bjelovaru i sličnim bolnicama u svijetu ukazuje na neke probleme kao što su: komunikacija, upravljanje na bolničkoj i odjelnoj razini, organizacija timskog rada, popunjenost osobljem, strah od prijavljivanja neželjenih događaja. Navedeni se problemi mogu uspješno rješavati jedino mijenjanjem elemenata

zdravstvene kulture i implementacijom praktičnih mjera za unapređivanje sigurnosti i kvalitete na bolničkim odjelima.

- 2.3. Bol je jedan od najneugodnijih pratitelja velikog broja bolesti. Dosadašnjim istraživanjima učinjeni su bitni pomaci u razumijevanju patofizioloških mehanizama u podlozi različitih bolnih stanja, ali to nije dovelo do razvoja jednostavnijih svakodnevno primjenjivih metoda dijagnostike kao ni djelotvornijih i sigurnijih analgetika. Međutim, standardizirani upitnici, koji mjere kvalitativna i kvantitativna svojstva individualnog osjeta boli, uz neizostavan klinički pregled, mogu bitno pomoći u dijagnostici vrste boli i njezina intenziteta te tako pomoći u odabiru načina uspješnijeg liječenja.
- 2.4. Ležišta nafte i plina dokazana su u brojnim poljima unutar prostora koji se geološki naziva Bjelovarska subdepresija, a najvećim dijelom pripada granicama Bjelovarsko-bilogorske županije. U zemljopisnom smislu ono obuhvaća uglavnom nizinski prostor između Bilogore, Papuka, Pšunja, Moslavačke gore i Kalnika te samu Bilogoru. Najveće polje po dosadašnjoj proizvodnji jest Šandrovac, uz niz manjih struktura na kojima su dokazane bilančne rezerve ugljikovodika, poput polja Bilogora, Galovac-Pavljani, Letičani, Grubišno Polje i drugih. Rezultati istraživanja prostora Bjelovarske subdepresije pokazuju da se na njemu svakako kriju dodatne količine mineralnih sirovina koje nisu dokazane, ali su potencijalne rezerve. Nadalje, Bjelovarska subdepresija u svojem najdubljem dijelu krije možda najveće potencijalno ležište geotermalne vode u Velikoj Cigleni. Međutim, kako su nafta i plin fosilna goriva, zajedno s ugljenom, svakako treba spomenuti i danas zatvorene Bilogorske rudnike lignita. Zbog niske cijene prijevoza, on bi i dalje mogao biti jedan od isplativih energenata za kućanstva unutar županije.
- 2.5. Istraživanje o optimiziranju sustava pridobivanja drva skupnim radom u prorednim sječinama grđevačke Bilogore poduzeto radi proučavanja djelotvornosti skupine radnika pri pridobivanju drva u brdskim bjelogoričnim prorednim sastojinama s obzirom na glavne utjecajne čimbenike pokazalo je da je moguće u jednom danu drvo posjeći, izraditi, prikrojiti, privući do pomoćnog i prevesti do glavnog stovarišta, odnosno dopremiti ga kupcu. Dakle, svježe izrađeni drvni sortimenti mogu se dopremiti u drvnoindustrijske pogone u puno kraćem vremenu nego što je to do sada činjeno i na taj se način mogu smanjiti troškovi proizvodnje. Osim toga, uočeni nedostaci mogu se otkloniti stručnom organizacijom rada na radilištu zahvaćujući poznavanju glavnih utjecajnih čimbenika pri radu pojedinog člana skupine.

Urednici